

LA TRALLA

HOP

SURT ELS
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

L'Imparcial de Madrid. el diari d'en Gassst, li diu á la bandera catalana "vieja y apollidada".

No me jaga ustez reír
que tengo el labio partío...

Mireu que entretenirse á tirar pedras á la teulada del vehí tenintla ell ó ells de vidre, se necessita ser espanyol castís y de lo mes quixot que puguin imaginar-se.

No lo queremos prender en cério, amigo Gasito.

Aixó es la rabieta porque'l Toni aquesta uegada s'ha sentit mallorquí y nos ha donat

per la banda. Ha dit en Maura (sense referir-se á la ariaturada del valent de Torredembarra) que la bandera catalana pot figurar en tota mena d'embarcacions, *pues le parece que esto es una de las concesiones que hizo el Rey á Catalunya.*

Eh? Concesiones! No val á engrescarshi. En Maura s'ho fa valguer tot y la sap molt llarga.

Encare recordém la resposta qu'el quefe del estat espanyol va donar á la Unió Catalanista quan aquesta entitat va protestar de que la Guardia Civil fes retirar las banderas catalanas d'una plassa de Bordils ahont tenia de celebrarshi un meeting catalanista.

Llavoras va' dir el quefe del govern que els emblemas mes sagrats son motiu á voltas de desordres y que en aquet cas el Govern se veu precisat á obrar en contra de ells. Llavoras en Pau va dir aixó, are en Pere diu lo contrari y fins que un altre Pau ó un altre Pere esmeni la plana al d'are, las cosas anirán aixís.

May nos hem engrescat ab concessions que vinguin de Madrid. May hem cregut ab la sinceritat dels governants y per aixó difilment LA TRALLA trobará paraulas de agraument pels que representan l'obstacle mes insuperable pera Catalunya.

Estém tan convensuts de las veritats que defensem, y considerém tan de justicia els drets que pledejem que la paraula concessió en's fa l'efecte d'una vergassada al rostre y per aixó no'ns hi podém engrescar ni ha de atraurens jamay una carícia que vingui de la mateixa ma qu'ens bofeteja.

La bandera catalana, la nostra, la que no es *vieja* porque may i'ha descolorida una derrota, y que no es *apollidada* porque ja ho veuen que no la guardem á casa ni quan las lleys dels Nerons espanyols nos ho manan, es massa enlairada pera que la discuteixin els que no han sabut mantenir la seva en sas propias possessions.

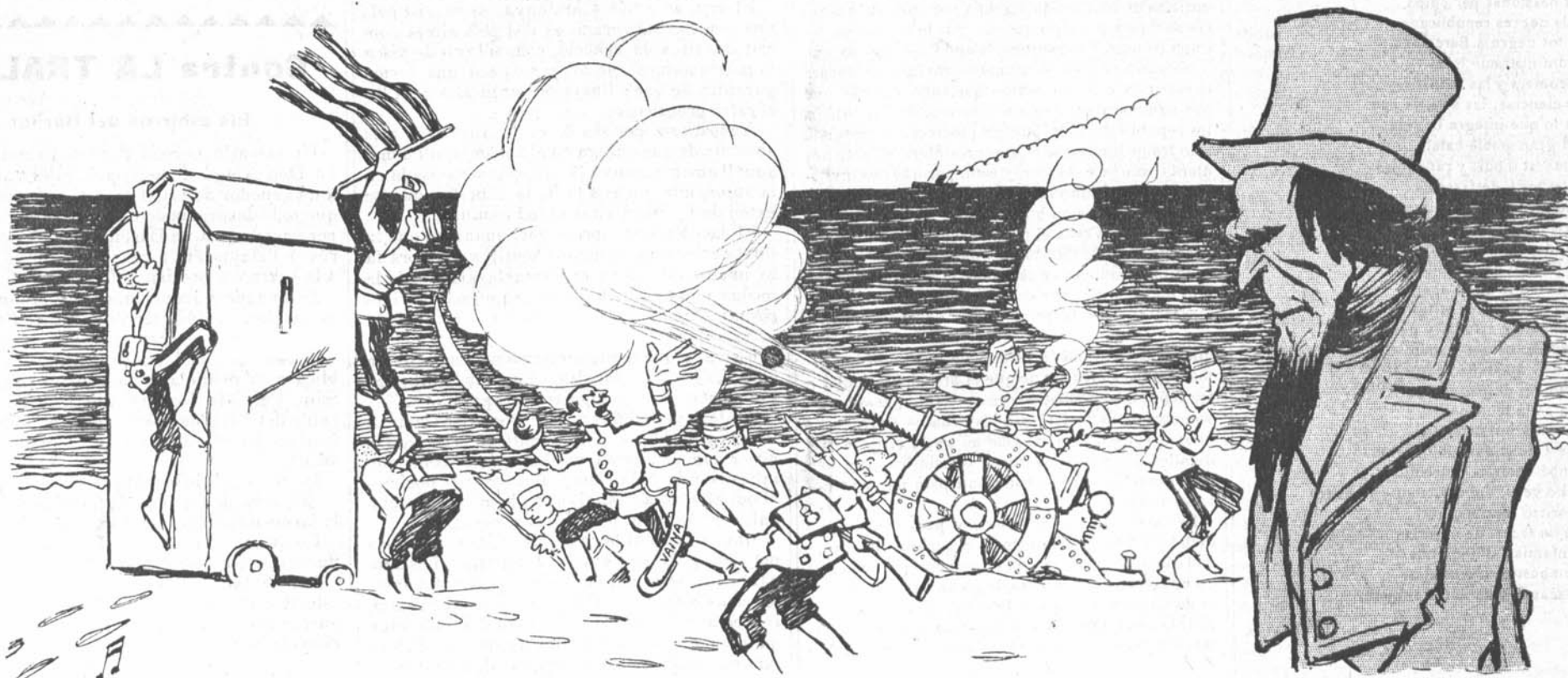
Estich mes que segur que'ls nostres estimats companys de Sant Feliu de Guixols

no li portarán tan de gust are com avans la bandera en la popa de llurs embarcacions; y aiaó per la senzillissima rahó de que la bandera nostra ec una protesta eterna mentres no la regoneguin, y deixa d'esserho desde'l moment que á modo de concessió nos permeten rumbejarla.

De totas maneras aquoll senyor *ayudante* que tenia ja amanidas las midas de rigor, tindrà de tornarlas á desar y *tragar saliva*. En espanyol lo que li tocaria fer are seria dimitir, porque la resposta d'en Maura es una castanya per ell. Pero ja'm sembla á mí que'l *dictador de nou encuny*, no donará importancia á la cosa y's quedarà tan fresch... Precisament fresch porque ha ficat els peus á la galleda.

Gnom

LA PRIMERA VICTORIA ESPANYOLA

El Comandant. — Hijos míos, valor y corage que el honor de España está en peligro.

L'oncle Sam. — No s pot fer res devant de criaturas... Nosaltres la varem fer arriar y are ells no volen ser menos y també volen arriarne.

NEGRORS REPUBLICANAS

PER EN JUNOY

¿Y com ho farém moreno?
aixó ve color torrat,
aixó agafa un fum d'estampa
que dona gust de mirar,
¿que no la veus la negrura
del partit republicà?
es una negror que mata
es d'un negre tan pujat
que aturdeix y que amenassa
tirar prompte á daltabaix
d'un abisme fondo y negre,
la negra Fraternitat,
lo negrós de la teva anima
las mateixas porquetats
del teu cervell poden veure
com aixó dona'ls badalls
y sinó escolta una mica
simpàtic il·lustre Nubián,
y veurás com tot es negre,
sens qu'apunti un sol punt blanch.
Examina aquell incendi
de la casa fraternal,
aquell fum era terrible,
tan negre que vaig pensar
que hi cremaven las conciencias
dels homes encarregats
de fer la Caza del Pueblo
y de quedarse ab els rals.
Analisa la fugida
qu'en Lerroux ve preparant
y digam si no resulta
del color que no pert may.
Fixat ab l'ensarrodada
ab qu'heu vingut enganyant,
al diputado de gorra
que servia de reclam,
¿Vols una cosa mes negra
que deixar-lo abandonat
sense darli una pesseta,
morintse cuasi de fam,
mentres tu, sols empassarte
mitj badell rostitt al ast?
Mira la foscor horrible
de conciencia y dignitat,
que don lo del periodista
que vareu deixar cessant
pel delict d'explicarnos
el xibarrí fraternal.
Veyas si es negre l'assumpto
del escandol qu'heu donat,
ab aquella mar d'enredos
que veniu desenterrant
sobre'n Roselló, un llubarro
que's porta un oli especial.
Digam si no trobas fosca
en aquellas credencials,
que figuran á brigades
y l'exviejó ve xuclant.
Pensa tot aixó una mica
y examina reposat,
el negre fort dels assumptos
llibertari-fraternals.
En tot lo vostre hi ha negre,
tot lo vostre fa fredat.
Es negre d'un modo horrible
el cuadro que está donant
l'infelisa classe obrera
sense pa y sense treball
tot ocasionat per culpa
dels negres republicans.
Es tot uegre á Barcelona
l'administració local
el comerç y las industrias
las ciencias, las arts, la pau
tot lo que integra la vida
del gran poble catalá,
sebrat d'odis y rancúnias
de pillos y de farsants
que medran y comercian
escribint y predicant
las ideas d'extermini
en lloch d'un bon ideal.
Tot aixó fa que s'aparti
d'aquesta maror tan gran,
el poble qu'estudia y pensa
y busca la llum vritat;
no mes quedan á la fosca
apilant desenganyos,
una colla molt petita
d'inútils y fracassats,
que á no trigar molta estona
també voldrán veurehi clar.
ja ho veus, donchs, com está negre
l'horitzó republicà,
plé de tacas, de miserias
d'infamias, d'iniquitats
d'embusters, d'estafas,
d'escandol, de llot, de fanch.

PEP DE LA TRALLA

L'Embaixador d'Espanya al Vaticà

El señor Maura, preguntado por los periodistas acerca de si sería nombrado el marqués de Pidal, contestó: ¡Vive Dios! ¡Con la cicatriz!
(Telegrama del diumenge.)

¡Oh gran Maura! ¡Oh, sublim Maura! ¡Oh, revolucionari desde arriba! — ¡Oh! ¡Oh! (Y are, no't creguis que't digui lo contrari d'arri.)

¿Per qué deu ésser qu'has pensat tú fer lo que jo volia aconsellar-te? — Dos motius hi há: que tu ets molt tonto ó bé que jo tinch molt talent (talent en catalá, nó en mallorquí.)

Perque, has de saber Maura amigo, que tot-seguir que jo vareig sapiguer que'l molt digne, molt respectable y molt católich marqués de Pidal havia pres part en una lluita de tigres, bous, y bestias humanas, saliendo de la lidia con una cogida, totseguir vareig pensar que si jo fos president del concell de ministros, faria quelcom pera premiar l'acte heróich portat á cap per aytal personatge qui aná á exposar la seva preciosa vida pera celebrar según la Iglesia manda la festa onomástica de la seva marquesa esposa.

Y are veig que tu, excelentissim Antonet, tu, triomfador de viatjes á Catalunya, has tingut la mateixa pensada qu'aquest senzill K. TA. LÁ que no es cap pou de ciencia, ni cap caixa de lletra menuda. — Y veig que la portarás á bon terme aqueixa hermosa pensada que en tú y en mí jo va germinar ensempe sense l'un sapiguerho de l'altre.

Vaja; se coneix que tú també pensas, com jo, en dialecte catalán. Diga'm, sinó, si cap espanyol és capás de recompensar com s'ho mereixen als servidors de la Patria y de la quinta potencia de la fiesta nacional!

Pobre marqués de Pidal, ferit en lo més visible de la seva epidermis, qu'ha derramado su sangre aquí con grave peligro de su existencia y que ho ha fet en un campo de Agramante com ho hauria fet en el de batalla!

Bé s'ho mereix, bé s'ho ha guanyat que'l fasin embaixador de la culta Espanya, de la católica Espanya prop del Vaticà.

La cicatriz; será la més honrosa condecoració que podrá ostentar al presentarse front á front del Pare de la Iglesia. ¡Aquesta sí que no será de quincalla y que no li podrán robar! ¡Bé es veritat, per aixó, que tampoch la podrá dur á treure tacas en cas d'apuro!

K. TA. LÁ.

LLEGIU!

Hem rebut aquesta carta, que contestém desde LA TRALLA per no gastar els 15 céntims del correu.

«Sr. Director de LA TRALLA.

Muy señor mío: por casualidad leo en su periódico número 40 fecha 29 Julio de 1904 en la sección de fuetadas un inserto referente á los republicanos y catalanistas de Navarres por el mitin celebrado en el 24 del mismo; dado su contenido me dirijo á V. y en castellano por según su escrito les molestas de que los republicanos escribimos en catalán, y por todo lo demás de su contenido si V. es un caballero y amante de la verdad procura enterarse bien y no haga caso de un cualquiera que le de noticias de un partido ó grupo por que muchas veces se dice y por algo que no puede detenerse alguna columna ó mentira, siendo así, espero que lo reconozca y en el número próximo rectificará el escrito á que me refiero haciendo constar que por equivocación ó mala información no fuimos los republicanos los que propusimos controversia solo les pedimos que el que presidiera el acto nos diera turno para hablar, y esto, por que nos invitaron á que nos adherimos en el mitin y nosotros al recibir la invitación hubieramos querido decir algo de lo que piensa el partido republicano respecto la autonomía de Cataluña; y de lo que dice nos escondimos tampoco es así, pues la mayoría asistimos en el mitin por escuchar los oradores y con respecto por ser la primera vez de oírlos y creer que tiene derecho cada uno de pensar y decir lo que siente entrando á verdad de sus conocimientos, si que es mentira de que el presidente del Centro republicano asistiera en el mitin, pues si conviene ya se defenderá y sacará datos probados el mismo. (otro día de mas calma ya le enviaré mas detalles, pues muchas veces sucede que ay quien con intención hace que se ríen para reírse de detrás barrera.)

De modo que tenemos hechos para deshacer lo dicho y á V. creiéndole recto y amante de la verdad me dirijo para que en el número próximo haga rectificación y en caso de no hacerlo así le creará de hombre de mala intención ó poco más ó menos (1) y entonces hace ó haremos lo que creamos mas conveniente tanto en palabra, escritos y hechos.

JOSÉ BERTRÁN.

Navarres 10 agosto 1904.

Para que yo pueda leer la rectificación le envié.

(1) Y su diario poco serio.
N. de la R. — Responed de l'autenticitat d'aquesta carta y de qu'es publicada sense esmena y tal com l'havém rebuda.

yo en esta un sello importe numero para que me lo envíe.»

Señor don José Bertrán.

en Navarres y Agosto.

Mui señor de usted: Su carta nos a echo resir tanto quel director sa rompido y no puede acer contestasion ni retificasion y mea mandado que yo liciera y lago.

No es que nos enfade quescriban en catalan sino quescriban mal y ustet lo ace peor. Alo de caballero el director no se a montado jamas un caballo ni á ustet. Le importa si lo es ó no lo es. Sigando su consejo labbierto que no aremos de aquí á delante caso de dingun cualquiera que nos diga noticias y por esto no podemos acer caso de ustet porque no tiene el onor de conoserle ni de bista ni de personal; sino biene con el cello duna sociedad republicana no nos empasaremos dinguna notisia de republicanos. Me a acabado la calderilla con lo que dise que quirian escuchar los oradores catalanistas con respecto por ser la primera vez que los oían pues ya no ablo de la manera que les oírán á la segunda vez. Se be que á ustedes siempre se les a dablado la primera vez. Por lo que dise se be que ustedes son de los que tiran la piedra y esconden la mano y despues de aser el valiente si me atrapas veinte y quatro. Aquello de ques mentira lo allamos mui mal ditcho y no merese que se acontesto. Madero á ustet en lo de reyrse á detras barrera. se be que ustet es de los bibos y conose el paño como el primero pero me parese que va ustet errado de las quatre partes de su escrito y esto lo aprobaremos con mas echos que ustet porque tambien somos bibos y no nos degamos atrapar así como así. No me dise ombre de mala intension porque gamas me e rifado de nadie, lo sepa! y si vuelve á decir ariario de nuestro periódico que sale un golpe cada setmana ara reir al sursum corda.

No me aga tremolar señor Beltran con sus amenazas. Mire que gamas may trobado enfrente de un mosquito sin que aya etchado á correr, en fin, en bista de que ará lo que creamos más conbeniente de echos, me á cogido tanto temor que me parese que enseguida rectificaremos. Otro trabajo ay que bailar con tirantes.

Dispensa que no le haya escrito en catalan porque sebamos que ustedes los republicanos lo allan retrogado y no quisieramos pasar por esto adelante de sus ojos.

Legradesamos que incruia un cello y 12 debolbimos por valor dun numero y de lo que bale el cartero.

Ya be la buena intension mia y que no soy tan malo como parese. Aun podrimos ser amigos ustet y yo y ir juntos á prender gramát'ca que hablando con franqueza buena falta nos ase sobre todo usted.

es Presiones á los cogerrillarios y resiba un a braso de la reaccion de este diario setmanal que le quiere y que a. b. c. d. e. f., etc.

RUBERTO CALLATONTO.

Estiguém previnguts

El jacobinisme creix, la tiranía s'entronitza en nom de la llibertat, las masses fanatisadas volen imposarse en sentit inversa en alló que'n diriam cultura política, malveratant, de nostra Catalunya, aquells principis tan democràtics en que sempre s'ha inspirat en tots sos actes.

El crit de visca Catalunya, si es vist pels uns com crit subversiu, es vist pels altres com crit de visca la reacció, com si'l crit de visca la patria natural, no fos per si sol una ferma garantia de que's lluyta en sentit altament lliberal y progressiu.

Aquest crit, per si sol, es la afirmació més absoluta de que batega en el cor del qu'il dona, aquell amor inmens á la llibertat sintetisada en la autonomia, qu'es á la fi, la llibertat que se extén de la colectivitat al individu.

El jacobinisme apreta fort quan veu que la lluyta's decanta en aquest sentit, y allavors fá lo imaginable pera presentarla als ulls de la inconscientia multitud, com á repugnanta vigorositat d'una forza que tendeix á retindre la marxa d'una llibertat qu'ells ne diuhen progressiva, y que mangoneijan á paciencia d'una massa ingorant y inculta, com si ab la llibertat s'hi comerciés com industria acaparadora.

Santons de kábilas á la europea, escampan la bava verinosa d'un fanatisme mil voltas pitjor que una pesta maligna, fanatisme que tanca'ls ulls á la rahó y al amor, per obrirlos al odi ab feresa bestial, que l'home, ser racional, com á instint naturalíssim repugna.

May, ab accent hermós, la massa unionista pot sentir la veu eloqüent del apostol escampanant sana doctrina, endolcint els cors tot fentlos sensibles á la rahó y al amor al próxim, respectant la lliure expansió del individu quan vol entrar en funcions d'exposició d'idees tant en l'ordre polítich com social, amparantse en els devers de tolerancia, que ab llibertat completa, li obren camp en que esplayarse. Sempre'l demagog enlluernantlo ab paraulas buydas d'efectes desastrosos, encarrilantlo sempre, ab fins premeditats, pels viaranyos escabrosos que conduheixen á la tiranía, base y finalitat de la seva maléfica política. Sempre

El derrer baluart

Tant ja m'han acorralat y de rebre estich tan tip que tant sols á Can Felip puch estar arresserat.

procurant que'l poble no veigi may la llum resplandenta de la instrucció, embolcallantlo sempre entre las negras ombas de la ignorancia, pera millor servirse d'ell en la lluyta sempre innoble de conseqüencias desastrosas pera la llibertat y la pau d'un poble.

Encara que mentida sembli, terror assahonat ha trobat la llevar pel demagog escampada, y sembla que tendeix á fructificar, y fructificará ben ferma si'ls que prediquem la vera llibertat fundamentada en la autonomia dels pobles, no s'afanyem á remoure la terra per impedir que s'arrelli y germini, que ¡ay! de nostra Catalunya, si posa arrel aquesta llevar; adeu per sempre més, llengua sagrada qu'en nostres cors fá sentir amor inmens á nostra desvalguda Patria, costúms hermosas que'ns alenan y'ns fan viure ab joya tot tastant la mel que ab rajolí benefactor raja sempre ab goig inmens de tots els bons fills de Catalunya; tot será sens pietat malmés per la má desapiadada de las turbas mal aconselladas, que ab confusió tumultuosa's precipitan cap al abim sens fons de la negació més espantosa.

La lluyta, donchs, s'imposa per part dels autonomistas ayments de Catalunya, y ferma sigui aquesta, sino volém veure á nostra Patria á la desastrosa fi que'ls enemichs d'ella's proposan. Coratje, donchs, y ¡visca Catalunya!

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ

Contra LA TRALLA

Els esbirros del Barbut

Un salvatge de Sant Pere de Premiá, fill de un Don Ningú, cometé la valentia d'atropellar á un venedor de LA TRALLA en aquell poble que té la desgracia de tindre per senyor feudal, per cacich á tot un Barbut, que ó no podrém rés ó l'afaytarém á pel y rapel fins á portarlo á la barra ó á presiri.

Si ab aquest acte criminal propi tan sols de inquisidors, zulús, lerrouxistas ó lladres de camí ral creuhen atemorisarnos, s'equivocan. Ara més que may posarém á la vergonya pública á la bruticia, á la ronya caciquista de Sant Pere de Premiá, fins á deixar aquest poble net d'explotadors y gent que, si hi hagués justicia, hauria d'arrastrar el grillet de presidari.

Ho té entés el Barbut y els seus esbirros? Si qui ha de fer justicia no la fa com cal, ens la farém nosaltres; y que será justicia catalana.

Lo que es aquesta vegada no li valdrán influencias ni recomanacions.

Per lo tant, ja ho sab el Barbut y els seus esbirros. Poseu la pell en remull, perquè pegarém fort y á la cabeza, que diuhen els espanyols castilas.

Els esbirros de Molins de Rey

Els fraternos de Molins de Rey també n'han volgut fer una de las sevas. El nostre "Petador", els ha enfutimat, y fa quinze dias que no dormen buscant y regirant pera coneixel. Hem d'advertir qu'el "Petador", encara es viu, y que tenim una carta d'ell que no hem pogut publi-

car per falta d'espai, però que anirà la setmana entrant per major trágala dels valents de Molins de Rey.

Donchs es el cas que fastiguejats els fraterals de no trobar el rastre al nostre aixerit corresponsal, las han empresas contra'ls catalanistas esperantlos a solas y á la descuydada. L'altre dia un republicà va trobarne un pel carter y li va preguntar si ell coneixia al "Petador", de LA TRALLA, contestantli l'altre que no'l coneixia però que com qu'era molt cert tot lo que LA TRALLA publicava de Molins de Rey, ell se'n feya solidari y no desdiria de firmar las correspondencias del "Petador".

Mentres ab tota llealtat confessava aixó'l nostre company, el valent republicà anà per ventarli bofetada y fins creyém que li arribà á la cara, però revenintse'l nostre company, se li abrahonà, y malament ho hauria passat el pinxo de carreró si l'alcalde de Molins de Rey, republicà de boquilla y lamepedos d'en Lerroux, no hagués sortit de sobte posantse de a banda del esporuguit fraterno.

Sabém que are corra molt canguelo entre'ls lerrouxistas perque'l nostre company ha acudit en un terren que no es del gust dels pinxos de la Fraternitat de Molins de Rey.

Y no es tot encare. No fa molts dias que varen secuestrar á un noy catalanista enduguent-se al local social dels republicans. En essent allí varen apagar els llums pera esporuguirlo, amessantlo y fentli por com en temps d'inquisició, ó al estil de Montjuich y Alcalá del Valle, pera ferli cantar el nom del nostre corresponsal. El jovenet catalanista se va negar rodonament á dirho alegant que no ho sabia, però'ls valents li feren prometre que se n'enteraria y'ls hi tornaria á dir, baix pena de terribles tormentos... (!)

Aconsellém als catalanistas de Molins de Rey que fassin valdre sos drets en tots terrenes, que sempre'ns tindran á son costat pera defensar la justicia y la llibertat d'acció dels homes.

Y'ls fraterals... que s'hi posin fullas!

RATIFICANT

Á N'EN JOSEPH MAS-GOMERI

Francament me creya qu'en cas de fixarse algun anarquista en mon articlel "¡A rectificar!" y s'ha decidit á tractarne, seria pera cedir quelcom en l'egoisme de considerar cadascú á son ideal com el millor pera satisfer las aspiracions del poble.

No ha estat aixís. Vos sosteniu en vostra controversia lo que jo pretendia's rectifiquéis; aquella manifestació de que sols l'Anarquisme pot dur el benestar als obrers. Jo desitjava s'hi incluis al Catalanisme entre'ls ideals redemptors, però vos no ho admeteu. Forsós es donchs, amable impugnador, que malgrat no sostenirvos la controversia per no tenir la honra de pertanyer á la redacció de LA TRALLA—estant empró conforme del tot ab las afirmacions que ab notoria justesa sostenta l'apreciable Fíbló—me ratifiqui en mas apreciacions estanthi afermat com hi estich, malgrat el qual entusiasme no'm cega l'egoisme y puch considerar á altres ideals tan emancipadors com els meus.

Mes, deixemnos de preambuls y siguem práctichs, y fins deixemnos d'idealismes quan tractém d'endolcir la vida, qu'ella ho es molt de práctica.

Havém parlat d'aspiracions obreras, ¿y quinas son aquestas? ¿Son per ventura las solucions que presenta l'Anarquisme?...

La classe obrera en general no ho es d'anarquista, aixó es real, lo qual es ja un dato eloquentíssim pera creure que no es precisament dintre l'anarquisme ahont creu millorar sa situació, sinó que pot esperarla per conductes mes prompts y práctichs.

No ho som els obrers d'anarquistas en la imensa majoria, si be no estém conformes ab l'actual modo de viure, aixó no. Desitjem llibertat amplia pera expressar nostras afeccions pera propagar nostras ideas. Volém tenir dret á la vida sense opressor que tendeixin á atentarla; sense justicia amparadora dels de potents, sinó que ab acció sobre de tots els delinqüents. Volém la dignificació del treball col·locant allí hont li pertoca, y garantisió dels nostros drets y devers.

¿Pot escometre aquesta obra el Catalanisme? Sense cap mena de dubte.

Vos creyeu que'l malestar social es produhit per una autoritat que fent cumplir certas lleys reguladoras de la vida de la Societat, li coartan la llibertat necessaria pera que puguin esplayarse ampliament els seus individus.

Veyeu als elements humils obligats á treballar per altres elements tinguts per poderosos anomenats burgueses, y que aquestos valentse de la necessitat dels primers els fan prevalhir mes de lo que reyalment els hi pertoca y encara y tot en condicions moltas vegadas perillosas en extrém per sa existencia, y que quan no

s'hi volen avenir y en protestan, se'ls hi tira al demunt aquella Autoritat amparantse en certas lleys de las quals n'es guardadora, pera ferlos anar á raure en un presiri ó á morir-se de fam en un recó de mon; del mateix mon en el qual hi ha lo suficient pera viurehi tots sos moradors.

Naturalment, mirantvos aixís l'Autoritat, es á dir no vejentli son natural aspecte, sa verdadera missió, per forza heu de comparar al Catalanisme—que accepta l'Autoritat—ab els demés Estats mes ó menys despotes pero ab autoritat al fi, y deduirne una igualtat de condicions y uns mateixos efectes á produir entre 'ls obrers pel nostre mohiment com per las demés organiscions actuals.

¿Pero com que nosaltres no li desitjem l'autoritat igual á n'aquells Estats ab els quals ens agermaneu y tal com vos la veyeu...

L'acceptém tant sols—perque avuy es necessari—com á vetlladora dels ciutadans; com á protectora dels desvalguts; com á garantidora del ordre, pero del verdader ordre: del que arrenca de las entranyas de la llibertat.

Vos, es clar, vos sosteniu en que l'home ha d'esser absolutament lliure, ¿pero es que está en condicions de esserho? Ne té una conscient noció de la llibertat...?

Per aixó vos deya qu'havém d'esser práctichs. ¿Que anhela l'obrer? Viure, no es veritat? Donchs el Catalanisme n'hi ofereix de vida; y ab llibertat pera viurela.

¿Perque á n'el obrer li regoneixeria personalitat? ¿Perque li concediria el dret d'intervenir en la cosa pública, sinó pera que proposés lleys benefactoras y rebutjés las que cregués contraproduents? Aqueix medi de governar al poble per el poble no crech deixi lloch á dubtes de que seria beneficiós pera ell. A no ser que'ls obrers elegits se convertissin en enemichs del mateix poble...

Aixó no ho pressentireu ab en Malatesta y es que com ell desconfieu dels homes; els hi noteu els defectes, sa propensió á corromprers y malgrat regoneixels hi llurs debilitats cayeu en la lleugeresa de deixarlos en entera llibertat fins y tot sense caminadors, y forsós es persuadirvos de que avuy com avuy els necessitan. Demá quan llur perfecció els fes innecessaris, el Catalanisme fora el primer que els hi facilitaria llibertat absoluta.

Peró primer ha de passar per l'escola perfeccionadora; sense aquest requisit es inútil que l'home pensi en esser lliure, que la llibertat gaudintla ab inconciencia ella mateixa el tiraria á perdre.

El qui primer eduqui al poble, aquell será son regenerador.

¿Sen preocupa'l Catalanisme de missió tan esencial?

Que parli l'escola catalana "Mossen Cinto", el "Institut Obrer Catalá" las "Escolas del districte segon" de "Estudis Universitaris Catalans..."

FRITZ

Republicans ó inquisidors

Ho havém dit no una, sino cent vegadas, que la Democracia era incompatible ab los capitostos de la República unitaria.

Aquesta gent que desde las planas del diari més esbirro de Barcelona, *La Publicidad*, han llensat diariament (sapiguent que mentían acusacions falsas contra el catalanisme, titllantlo de burgés, reaccionari y enemich del proletari, y que no han tingut may el valor de las sevas conviccions per sostindre cara á cara ab cap catalanista las sevas estúpidas afirmacions, aquesta gentusa, donchs, son els que, mancats d'amor al próxim, constituheixen un padró d'ignominia, un afront, un borró per aquesta culta y lliberal Barcelona.

Estém plenament segurs que, si per desgracia, ó per vergonya de la Humanitat, aquestos democratas (?) arribessin un dia á ser els directores de la cosa pública, implantarian altre volta l'inquisició, que'ls seus antecessors de nissaga castila, implantaren á Catalunya, que mentres es governá per si sola no conegué may semblant institució pur sang española.

Fixeuus solsament que mentres á Montjuich se desarrollavan las horribles escenas qu'han fet extremir d'indignació al mon civilisats, ells, els homes de *La Publicidad*, els Junoy y comparsa, s'entretenían publicant els retratos de'n Portas, Marzo, Tresols, omplintlos d'elogis, al ensemps que demanavan el cap d'aquells germans nostros de treball que encare no sabém si han sigut culpables.

En cambi, els catalanistas, els burgueses, els explotadores, varen ésser el primers que denunciaren aquells atrocitats, exposant la seva tranquil·litat en bé del humanisme y de la justicia, y aixó que no parlan á totas horas del bienestar del proletariats com hi parlan aquestos inquisidors disfresats ab un gorro frigi. No fa gayre temps qu'un tinent d'alcalde, també republicà unitari, privava als obrers que menjessin en els banchs del Paseig de Gracia, per-

que per allí s'hi passejan els senyors y aquets trovabre qu'alló era massa democrátich.

Y are mateix acabam de cometre una canallada contra un obrer periodista per lo sol fet de dir aquest la veritat y tenir conviccions propias.

Ens referím al periodista Reig, que desde molt temps venia essent redactor de *La Publicidad* al ensemps que corresponsal del *Heraldo de Madrid*.

Donchs bé: perque aquest telegrafia al esmentat diari la veritat de lo ocurregut á la Fraternitat, en Junoy, sér d'anima burguesa, el plantá al mitj del carrer sense avisarlo ni donarli la més petita satisfacció, com s'acostuma á fer entre personas ben nascudas.

Nosaltres, que som enemichs de'n Reig, políticament parlant, y á qui ni sisquera coneixém personalment, no podém menys que protestar del atropell de que ha sigut víctima per part d'una kábila de vividors que deshonran á la Democracia y profanan l'Humanitat per lo sol fet de viure.

¡Obrers! homes de cor, tots los que aspireu á la redempció dels pobles y dels individuos, per vergonya, per dignitat, haveu de combatre y desenmascarar á n'aqueixos falsos republicans que, sota el mantell d'una República, tancan un'anima d'esbirro, un esprit d'inquisidor.

FÍBLÓ

CASTANYAS RURALS

Sallent

Sr. Director de LA TRALLA.

El desgavell de la casa comunal, va extenentse de tal manera, que's veu que allí hi ha lo més podrit d'aquest poble.

Ja no son sols en Pepet Resepta, en Veri y el Catllera els de las porquerias; un agutzil, aquell que feia la bugadera pel poble, desacreditant y deshonrant á las personas més dignas de respecte, ha sigut arreplegat infraganti, demostrant, que no en vá, ha vist com aquella casa havia quedat convertida en un modus vivendi.

Dios los cría y ellos se juntan—Vagin llegint.

—Qué te'n sembla noy de la situació económica de casa nostra?

—La económica es mala, pero lo pitjor es, que allí, la vergonya ja s'ha perdut: allí, basta esser una persona honrada y sincera, perque inmediatamente vagi al carrer y quedi despreciada sense contemplacions de cap mena.

—¿Donchs aixís te sembla que podém estar tranquils?

—Sí, home, perque qui més, qui menos, l'un no pot enmascarar á l'altre. En Pepet, la bandareta, mentres el deixin divertir y passejarse y presumir, ya ho té tot y els altres que fassin lo que vulgan. De dinés si'n tingués en gastaria una tramuja; ara li varen donar un disgust, perque no varen volgué que anés á pendre las aiguas pagant el poble.

—Sí, ya se que hi volia aná; pero sense céntims, ¿quí es mou de casa?

—Be vá prou moll. El Verí, celebre per las sevas componendas venentse á las clases obreras, quan aixís ha pogut possá remey a la seva butxaca...

—Y va tréuer al veterinari per poguer cobrar una temporada.

—Y també ha fet rals ab un negoci ab els carnicers.

—¿Ja ho sabs de cert aixó?

—Diuen que va fleixar á la butxaca sexanta duros per ferlis una rebaixa.

—Jo no ho crech.

—D'ell creu totas aquestas cosas.

—¿Y el Catllera?

—Aquest, quan pot, es queda l'import d'un bitllet de ferrocarril; si podia, segurament que s'ho quedaria tot per la fatiga.

—Anémens d'aquí, que si'n sentia algú dels que escriuen á LA TRALLA, se'ns passejaria.

—¿Que'n tindriam de feyna si hi volguésem posar tot lo que pasa.

—Vaya buenas, Pepito.—Adeu, Joanet.

XURRIACAIRE

Diálech cassat al vol.

Escolta Nando: ¿Cóm es que no's tira endevant la Casa del Pueblo? Preguntava un *correligionario* á un cacich de la Fraternitat.

Que vols qu'e't digui Pepis, á m'm sembla que'n tenen la culpa'ls jesuitas, perque creu: aixó de la *mano oculta* de la reacció se fica per tot arreu.

El nostre amic que s'ho escoltava no pogué més que respondrer devant de tanta llana:

Lo que se os hi ha ficat es la *mano larga del ladrón* que se vos passeja, se vos rifa, vos explota á discreción.

Els dos *correligionarios* se miraren, y el cacich digué al altre: aquest fulano...m sembla...m sembla que cobra del clero.

Y's quedaren tant descansats... y tant badochs.

7.536 pessetas. Veuasquí la cantitat recaudada fins fa pochos dias per erigir un monument á don Francisco Pi y Margall.

O son molt poch los republicans espanyols ó son molt pobres.

De totas maneras aqueixa xifra no's dona á co-neixer per mes que diga en Lerroux y C. si volém esperar que vinga la República bo será que l'es-perém ben asseguts.

Díu *El Liberal*:

«*El vecino honrado tiene derecho al sueño...*» y afegeix:

«*Señor gobernador: vucencia, que no es sordo á las reclamaciones nuestras, ¿no podría alterar el presente estado de cosas?*»

¡Mireu que'ls senyors liberaleros no saben lo que 'ls convé! perque per alterar el presente estado de cosas y garantir el derecho al sueño que té el vecino honrado, lo primer que s'hauria de fer es suprimir la publicació de *El Liberal*.

Perque qualsevol dorm després d'haver llegit las esgarriofas bolas que parlan del crimen de ayer acostuma á publicar *El Liberal*.

Díu *La Campana*:

Es clar que'ls pobres teatros van quedantse sense feyna...
¡Si al Turín díu que fan ópera y á ca la Ciutat comedia!

Nosaltres no hi farém cap comentari; sols recordarém que á ca la Ciutat hi ha majoria fraterna y que *La Campana* també es fraterna.

Y toca-campanas.

El *Temerario* ha inventat la manera de naufragar sense sortir del port. Fins ara la marina de Guerra espanyola tenia la especialitat d'espatllarse tot just sortia á fora, pero are ha vingut el *Temerario* y ab aquell heroisme característich ha innovat aquest nou género de derrotas.

El Rey ha adquirit sis grans automòvils á París que costan molts milers de pessetas.

A Barcelona hi ha establert un gran taller de construcció d'automòvils.

La hermosa filla d'en Santiago Rusiñol, l'autor d'*El Jochs Florals de Camprosa*, ha sigut nomenada Reyna de la Festa dels Jochs Florals de Palma. Se diu si ha tret la Flor el poeta don August Co-ca y Punsem. La enhorabona!

Parla el burgés Lerroux.

En un telegrama enviat á *La Putinera* diu «que pide el concurso del ejército que en el puente de Alcolea hizo rodar un trono, y que expondrá su vida para ir á las puertas de los cuarteles á pedir al ejército su cooperación y sus armas para salvar á la patria.»

Tú, lengua ferás: te conocemos, gallina, te conocemos.

Tot lo més que pots fer tú es embarcar y quedarte en terra, ¡Comediant! Te conocemos, te conocemos.

Dintre poch continuarem la publicació de las «Polémicas», que havém hagut de suspendre á causa de las moltas ocupacions de nostre company Delclot.

El premi ofert per LA TRALLA en els Jochs Florals de Badalona á la m-llor colecció d'Epigramas contra'l caciquisme, ha sigut adjudicat al notable y llorjat poeta en Joan Ribas y Carreras, de Blanes, qui ha obtingut també la Flor Natural en la esmentada Festa.

Més endevant anirém publicant els epigramas premiats.

El dissapte passat se celebrá la tant anunciada controversia entre'ls senyors Viñas (catalanista), y Alavedra (federal de la Unión Republicana.)

No cal dir que'l triomf fou pel Sr. Viñas á qui de tot cor felicitem.

En quan al Sr. Alavedra sols li havém de dir que lo que li succehi no li hauria passat si no anés confós ab els centralistas, quin ilustre, único y indiscutible jefe es en Salmeron. Si hagués sigut federal de debó ni tan sols hauria anat á la controversia, perque entre germans no hi ha d'haver barallas y segons En Pi y Margall ELS CATALANISTAS SON ELS GERMANOS NATURALS DELS FEDERALS.

Un altre vegada no t'emboquis Gutierrez que te farán mal bien.

Llegím y copiém d'un diari republicà:

«El expresidente de la República española don Nicolás Salmeron, tiene la costumbre de parar el reloj cuando llega á sus posesiones de Alhama y solo lo pone en marcha cuando vuelve á salir, como para indicar que para él no corre el tiempo allí: tan feliz se encuentra.»

¡Y que ha de córrer el tiempo home, que ha de córrer!... per ara ja s'entreté á aturar y á fer córrer rellotjes (dit sense malicia) y seguint per aquest

camí ens sembla que D. Nicolás anira... vaja si anirà lluny, molt lluny; y en quant a los *fraternals*, qu'esperin, no perdin l'esperansa, que lo seu capitost ja es *feliç*; (un ó altre tenia de ser primer) y tot es comensar a acostumarshi.

En lo teatre Condal (avans Onofri), hi ha un palco abonat qu'ab forsa rahó ne diuen lo palco de l'olla. En ell barrejats y fent grossa gatsara ab *democràtic monton*, se hi veu lo Barberillo, en Costa, en Nuri, en Zurdo y demés regidors cacichs y *perdidos* de nostre *sin par* Municipi.

Ja ho deya un obrer d'aquell popular barri. — ¿Y per aixó nos varen fer sortir de casa y exposarnos la pell? Quina farsa! Tots son uns!

A lo que responem nosaltres:—Si; tots son uns y aixó es lògic y natural. Si avans eran los monárquichs los qui sempre havian donat protecció a n'els de *La Putinera*, just es donchs qu'are aquets no siguin olvidadissos y paguin de la mateixa manera los favors rebuts de ls Govern centralistas que'ns denigran y deshonran.

La Putinera no n'encerta cap.

Ara mateix, volguent amagar las fortas divisions a la Fraternitat, qu'amenassan acabar ab los positivities acomodatisos de sempre, han llesat de sa Redacció a ne'n Reig, per la *grossa* falta de telegrafiar a un diari (que desde anys n'es corresponsal), lo passat en l'escandol de la Fraternitat.

Y dihem que no n'encertan cap, porque volguent amagar la porqueria, aquet fet ha presentat ab tota sa nuesa—per los qu'encare ne duptaban—los instints *burgesos* y *déspotas* que segueixen y conservan ab tota sa fatidica puresa.

Sense avans avis van fer sortir una gacetilla, en la que notificaban que quedaba fora de la Redacció en Reig, esent l'interesat lo primer sorprés, puig res li havian notificat y no arribá fins aquí la poca vergonya de ls *perdidos* sino que per ferir hipòcritament l'honra de qu'ls feya nosa, se deixaren l'imprecindible «Sentimos no contar con los escritos etc. etc.», porque'ls xays qu'encare'ls lleixen duptes de la reputació de'l avans nomenat.

¡Farsants!

En lo reglament del descans dominical, s'hi exceptuan las tabernas y las corridas de toros.

Aquest es lo fruyt que de sí pot donar lo gran Maura ab la seva revolució desde arriba.

Fruyts regeneradors.

Vidreras

Sr. Director de LA TRALLA.

En Pamxa-ampla quan li convé va més llest que una *mustelo*; va entendre que en el Municipi se debian algunas *pelas* per atrassos de consums, y desseguida pacta ab un escura-xemaneyas y s'interessa ab l'Ajuntament porque dongui l'expedient d'apremis; y aquets, que son una colla de beneyts y que no saben res de res, secundan el plan d'en Pamxa-ampla; pero veataquí que quan ja somiava ab la part que li tocava del *botí* y s'havia pres mida per un trajo y poderse canviar els pantalons, té la mala sombra d'incloure a la llista de *morosos* a alguns que no més devian un trimestre. ¡Noy! quan aquets s'enteran de lo que's tracta, cridan, reclaman, evalotan, el seanguet s'espana, y pam! nova combinació; seanguet. Panxa-ampla y escura-xemaneyas nova relació; aquest, porque es mano, se li carrega un 30 per 100; l'altre, porque té la dona guapa, un 10; l'altre'l 20; a un altre res, ni papeleta, porque es el fariseu que may paga y se li dona satisfacció; l'escura-xemaneyas s'oposa a tanta trapasseria; en Panxa-ampla no pot estrenar el trajo; el seanguet está vermell com un bitxo y dona tres dias de temps pera pagar; al sentir aixó en Panxa-ampla se passa la mà al *cuy-ro* y's troba'ls pantalons esquinsats y cau desmuntat; el seanguet se'l mira, se'n riu y fuig.

La setmana entrant parlaré d'un mamarratxo que presideix el Cassino.

UN VEHÍ

5 Agost 1904.

Sr. Director de LA TRALLA.

Lo dissapte pasat varem tenir reunió de *fraternals* a la Fraternitat; el local ple de bens; casi tots els embaucadors que prengueren la paraula recomanavan la revolució, ab uns crits de *viva* que feya fredat, contestats ab un entusiasme digne de millor causa. N'ls que recomanavan la revolució, ni la major part dels que tan entusiasmat estavan, si'ls hi diuen que tenian d'anar a ferla encara fugen. ¿Fins a quina hora'ls meus companys de treball obriran els ulls y no serán juguet d'aquesta colla de farsants, que no fan res més que enlluernarlos ab los noms de revolució y república, porque aixis no veuen com ells van fent lo paquet, mentres ells seguit a aquesta gent se van quedant sense feyna, y sols serveixen, sense saberho; pera posar entrabanchs a la verdadera llibertat.

L'AUCELLET DE SANS

Valls

Sr. Director de LA TRALLA.

Tornarem a combatre al grupo anarquista lerrouxista que ab la seva gran barra s'ha proposat fer perdre a la desgraciada classe obrera, y tot porque ells puguin anar tranquils a remullar ben sovint la seva *galbana* ab cinch de la dolsa a la taberna de la Amada. Sembla mentida que'ls meus germans obrers estiguin a las ordres d'uns homes que tot el dia passen a la taberna, y que allí prenguin midas *salvadoras* pera després al meeting baladrejar forsa, pera fer empassar als *mansos* obrers butllofas tan grosses com aquella de que hi ha una lloca que vol indisposar la classe obrera del camp ab la de la *rampina*. A la classe obrera del camp no cal que li canteu la sirena que no la agafareu, porque es molt espavilada y prima de pell, pera no sentirse de las *plomas* que li arrencan, y més encara si ho fan a las foscas, y per gent tan *valenta* com la que s'estimba per un balcó de can Gassolet al sentir ¡ja hi som! y tantsols eran ¡oh sanch de xufia! dos civils que anavan a pendre la fresca.

¿Com ne dirém d'aixó, Serra, tú que tens tanta *erudición* y'l cap ple de pastanagas? ¿Qué'n dirém farsa? donchs farsa. ¿Y a vosaltres? ¡farsants... farsants!

CABREVELLA, obrer

7 Agost 1904.

Igualada

Sr. Director de LA TRALLA.

Aquesta ciutat tal volta es una de las que's veuen més mal paradas baix el punt de vista de la Higiene, gracias al conjunt d'individuos que componen la Junta de Sanitat.

Son molts las casas que havent comprat ó arrendat aigua al senyor Artés están obligats, quant aquesta es bruta, de tirarla al carrer ó al pou mort.

Consequencias d'aixó: ó's filtra als pous (lo qual es un gran mal, ja que la majoria d'animals de Igualada no veuen altre aigua), ó al passar pels carrers un s'ha de tapar el nas per privar la entrada als micro-organismes.

Tot aixó casi no es res en comparació de la molta paciència que han de pendrer un vehins pels altres per la simple futesa de no volguer renyir, puig quan algún tender s'está de regar ab aigua de bucallá pudent, es que vintiquatre están regant las flors dels jardins ab aigua dels safretxos després d'haverhi rentat la roba tota de la setmana.

¿No'ls sembla qu'en lloch de gastar l'aigua pudent d'aquesta manera per cumplir las *ordenanzas municipales*, valdria més que'l senyor alcalde no tingues la molestia de fer publicar el corresponent *Hago saber*, ó's cuidés de fer pagar la multa no solament als que no regan, si que també al despreocupat que ho fan ab aigua corrompuda?

Aixis s'acreditaria d'home que vetlla per la salut pública. Desgraciadament, s'erra qui pensa aixis, ja que nostre *repúblico* alcalde accidental (1) tant sols está capficat ab la plassa-mercat, tal vegada porque com que hi ha ja una font-bomba en la plassa que tenim, al endorracarla en podria sortir alguna anguila y... ¡tira peixet! s'ha de aprofitar tot quant ve a la ma.

En altres articles tocarem el vora-viu de la Junta de Sanitat sobre sa constitució, lo que passa respecte a lleterias, matadero, mercat, clavaguerras... etc., etc.

VARA DE FREIXA

Figueras

Sr. Director de LA TRALLA.

Segons hi vist en un dels seus últims números, vosté s'extranya de la resposta de gos peter del nostre Diputat, cosa que nosaltres ho trobém del cas, dat el sistema de contestar d'igual manera en totas las cosas, que es en lo que té grapa de tot lo que sab fer.

Y ara jo pregunto, no a n'ell, a ne'ls seus electors: ¿qué hi ha anat a fer al Congrés? porque estich cansat de fullejar diaris, y enlloch hi veig aquest célebre Bofill que aixequi la veu; ¿que potser tenia por que la Companyia del ferrocarril li prengues el bitllet reduhit? No ho entench; ó s'ha proposat anar a arreglar lo dels suplicatoris, ó ha tingut el capritxo d'anar a escalfar algun *sillon*, encara que jo crech será més aixó últim; perquè alló que deya avans de surtir Diputat, que com a fill d'aquí procuraria per totas las milloras de la població, encara que potser no troba res de justa reclamació; ja li dirém nosaltres, comensi per aquell expantano del Institut (la seva fartnera) que costa unas quantas pessetas al any sense treuren profit, no esperi tres ó quatre anys porque li vingui'l retro y cobri'igual, que aquets diners potser servirian pera rebaxar els drets de las gallinas, y l'Ajuntament potser donaria ordres als seus municipals, de no ser tan exigents al anar a importunar als d'un forch d'alls que paguessin els cinch céntims, que prou falta'ls hi fan.

Rés, que'ls del partit *único* s'han lluhit creyentse enviarhi un bon representant, no hi han enviat més que un *saca-sillas*.

FUET FIGUERENCH

Molins de Rey

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt senyor meu: La correspondencia d'aquest poble publicada en l'últim número de LA TRALLA, ha tret de fogó als lerrouxistas d'aquesta vila.

(1) Quan escrich aquestas ratllas ocupa la presidencia d'aquesta Alcaldia el que es president del Ateneo. Tal vegada al sortir a llum ja no l'ocupará.

Vaja, que son tranquils aquesta gent. Ells predican la llibertat, una llibertat sense límits, y en els seus *meetings* insultan a tothom qui no pensa com ells. Que ho diguin els capellans. Que ho diguin los *burgesos*. Que ho diguin los catalanistas. Que ho diguin els mateixos republicans que no volen anar darrera del vividor Lerroux. Ells bescantan a tothom desde las planas d'aquell paperot que'n diuen *La Campana de Gracia*; pero a n'ells no'ls toqueu que son de sucre. Nosaltres, com no creyém que siguin inviolables, posarém en solfa d'aquí endavant alguns dels seus fets que s'ho mereixin, y avuy li tocará'l torn a la *corrida de toros* celebrada per ells ab motiu de las festas de Sant Jaume. ¡Alló si que fou una demostració de progrés! Allí hauria vist, senyor Director, a nostres *avansadissims* afartar de cossas a un infelís badell pera lograr que s'enfadés y embestís als improvisats *toreros*; allí hauria vist al President de tots los comités lerrouxistas del districte, predicant l'avens ab una banderilla a cada mà; y allí hauria vist, en fi, a cert apotecari que per la seva carrera y per las ideas catalanistas que algún cop ha predicat, ve obligat a donar llum y no fum, corre esbufegat al detrás del *toro* que fugia sense saber ahont amagar-se per sustraures a las *caricias* que li feyan aquella colla de... *avansats*. Vaja, senyors lerrouxistas, que si ja de temps no sapiguessim en qué consisteix lo progrés que prediquen, aquell dia nos haurian convenut de que en lloch de tenir vistas a Europa ne té al Africa.

A. CLARET

1 d'Agost de 1904

Monistrol de Montserrat

Sr. Director de LA TRALLA.

Uns quants amichs constituïts en una mena de *Fraternidad* com las que ara s'usan, ens proposém que'l seu valent setmanal LA TRALLA dongui una tanda de fuetadas a tort y a dret per aquestos entorns, y no deixi ós senser a tota la càfila de *avanzados* que'ns desgoverna a ciencia y paciència de tothom, y que encoberts ab una mal apedassada capa de llibertat, solsament procuran fer el caldo gros pera'ls de la colla, y menyspreuhan y befan a qui no té altre defecte que pensar diferent d'ells.

Degut a certs misteris d'una barretina, tenim majoria republicana dintre del Ajuntament, majoria obtinguda per un nou procediment del art del *birli-birloqui* y *quien más mira menos ve* y *abusitis de confianci*, si be's presumeixen de contar ab els més y mellors bots... dich, vots del poble.

Desseguida d'haver entrat en possessió dels càrrechs d'alcalde, síndich, burots, pesadors, tocacampas, etc., etc., ja varem tocar excelents resultats d'una balumba de projectes regeneradors anunciats a só de bombo y platets y guitarra grossa, entre quins hi havia'l de fer anar al treball a n'els obrers ab bicicleta, y efectivament, va pujarse la carn (perque es l'aliment del burgés) y uns quants articles més, y'ls treballs encalmadissims, y desd'allavors si algún cabalca, no son pas els obrers, sino'ls rebadans de la *mesnada*, que a falta de *motocicles* disposen d'algún burro pacífic y mansoy y que no té ésmá pera sacudir la carga.

Si vosté no's cansa, senyor Director, y no surten els *pechos republicanos* a combatir en buena lid, tindré feyna llarga si a Déu plau.

RECADER MONISTROLÁ

8 d'Agost de 1904

Cambrils

Sr. Director de LA TRALLA.

Ha passat per la xaveta d'uns quants joves lo fer un periódich que respongui a las aspiracions del poble que batega esperonat pel desitj d'un estat millor.

Deixant de banda personalismes raquítics de lo que alguns n'están amarats fins al moll dels ossos, seria una font de vida que despertaria a nostre poble que encara jau víctima del ensopiment, malgrat y tindre motius de no estarho.

No amoldantho a cap conveniencia y agermanant al poble, fareu feyna, ja que no ignoreu que'l Catalanisme es moviment de llibertat.

¡Tantdebó's realisin vostres bons desitjos y promette sigui un fet lo que sols cova en vostre enteniment!

¡¡Pit y fora!!

Ha vingut de fora un mestre de música d'altres aixorit.

Fentse solidari de las nostras aspiracions l'animan encoratjadors propòsits en pró de nostra causa.

Feyna a fer: avuy per avuy, sabém que'l cant es la causa eficient del edifici autonómich, y fa alsar els cors enlayre, y aquest d'ol posseheix a maravella lo jove músich.

En Miquel Juliá, que aixis s'anomena, es un catalá de bona sava que's proposa fer patria per medi de l'art que domina.

¡¡Avant y sempre avant!!

Se'm diu a última hora que'l gos del senyor Basedas está fortament lligat, y per ara no ferirá a ningú, ni saltará'ls coralls.

Fins que hi torni, y alashoras ¡bon cop de fals... dich, de TRALLA!!

CAMBRILENCH

13 d'Agost de 1904

Cartera de Comunicacions

J. P. y R. Olot.—Es molt defectuós.

Antoni Ballbona.—Mercés de tot. Impossible publicarli aquesta setmana. Tenim un altre article de vosté. Diguins quin vol que vagi primer.

Ramon Barbany.—Ho publicarem en lo Calendari.

G. O. de Gracia.—Id.

Un despert de Sant Pere de Fremiá.—No le hemos entendinado.

A. Claret.—Anirá.

Eugení Xammar.—Anirá a son torn.

Johan Calima.—Anirá.

Pere Florallés.—Id.

Noy de Molins del Pont.—Id.

K. D'Ell.—Id.

Ramon Barbany.—També lo que are'ns envía'ns va bé pe'l Calendari.

Ll. P. (Ll. de V.).—Es massa pitjor.

J. Boemi-Rava.—Ja ha passat la actualitat.—Envihi altres treballs.

Oli Emi.—Podrá anar; pro resulta massa llarch.

Alsa Prem.—Ha arribat tart; anirá en son torn.

B. de Vidreras.—Anirá.

Imp. LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos

Els redactors de «La Putinera»

Manera avensada que gasta en Junoy pera fer anar drets als redactors del diari.